

Nieuwsbrief Leren

74

Lieven Coppens

Dit privé-initiatief wil op een onderbouwde manier informatie geven over actuele onderwijsthema's. Standpunten die hier worden ingenomen zijn uitsluitend deze van de auteur zelf en kunnen dan ook in geen enkel opzicht worden toegeschreven aan bepaalde organisaties of onderwijsnetten. De auteur streeft er naar alle standpunten grondig en wetenschappelijk te onderbouwen. Een duidelijke bronvermelding laat iedereen toe om alles te controleren.

Voorwoord

De vierenzeventigste nieuwsbrief is een feit! Sinds de vorige nieuwsbrief is er één en ander gebeurd. Eerst en vooral werd mijn boek over de nieuwe AVI-procedure op de boekenbeurs voorgesteld. Uit de vele positieve reacties die ik intussen gekregen heb, blijkt dat het door jullie zeer goed werd onthaald. Het voorziet blijkbaar in een nood die door velen gevoeld werd. Intussen werden er al twee vragen over deze nieuwe AVI-procedure gepost op het Internetforum dat bij mijn boek hoort (<http://www.avi-lezen.be>). Ook het feit dat ik momenteel al aan meer dan 1500 personen vorming over de nieuwe AVI-procedure gegeven heb, bewijst dat de nieuwe AVI-procedure in Vlaanderen sterk leeft. Uit deze vorming blijkt trouwens dat er nog heel wat onduidelijkheid is over wat men moet verstaan onder het begrip 'Vlaamse normen'. Daarom ga ik er in deze nieuwsbrief nog eens op in. En koppel ik dit aan een nieuwe mini-enquête.

Heel opvallend dit schooljaar is dat de Sticordibank (<http://sticordibank.wikispaces.com>) zeer druk bezocht wordt. Op sommige dagen registreerde ik meer dan duizend bezoekers. Sinds 1 september 2010 werd ze door gemiddeld 136 mensen per dag bezocht. Hiermee benadert ze het succes van <http://boeketje-onderwijs.skynetblogs.be>. De nieuw toegevoegde rubriek Psycho-educatie is aan dit succes niet vreemd. Blijkbaar zaten jullie op een dergelijke referentielijst te wachten. Aarzel dus niet om mij te verwittigen als er volgens jou belangrijke werken in ontbreken. Het is mijn bedoeling om in de nabije toekomst de boeken uit deze lijst te verbinden met mijn besprekingen op mijn boekenblog.

Intussen ben ik begonnen aan mijn tweede boek. Het wordt een boek waarin ik mijn visie op zorg uiteenzet. Het zal niet alleen gaan over de zorg aan leerlingen met leer- en ontwikkelingsproblemen. Ik wil een boek schrijven over het volledige zorgcontinuüm, dus ook over de zorg aan leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong. Het is de bedoeling dat het zal gepresenteerd worden op de boekenbeurs van 2011. Ik geef jullie de kans om een stukje van de inhoud mee te bepalen. Dit kun je op <http://www.facebook.com/pages/Leerproblemen/122990674414889>. Hiermee wil ik expliciet deze mensen danken die me al jaren op een positieve manier volgen in al wat ik onderneem. Ik wil dat het een zeer praktisch boek wordt dat rekening houdt met de noden uit het werkveld.

Terwijl je dit leest ben ik begonnen aan de vijfenzeventigste nieuwsbrief. Op de een of andere manier moet dit een feestelijk nummer worden. Daarom had ik graag in de nieuwsbrief eens kunnen weergeven wat deze nieuwsbrief voor jullie de afgelopen jaren betekend heeft. Ik kreeg dat dan ook graag te horen via nieuwsbrief.leren@gmail.com. Ik zou deze reacties dan willen publiceren. Ik hoop dat het deze keer lukt om deze feedback te krijgen. Je zou me er alvast een groot plezier mee doen en me ermee aanmoedigen om door te gaan met de Nieuwsbrief Leren.

Het doet me plezier dat heel wat mensen blijkbaar bezorgd zijn over mijn werktempo. Hen wil ik geruststellen: het lukt me wel. In die zin ga ik nog eventjes niet in op de suggestie om de Nieuwsbrief Leren te vervangen door mijn verschillende websites. Ik weet immers dat lang niet iedereen zijn informatie opzoekt op de digitale snelweg die Internet is. Bovendien is de nieuwsbrief een geschikter medium dan de verschillende blogs om op bepaalde inhoud dieper in te gaan.

Het is soms een eenzaam werk en zeker niet altijd evident. Maar ik doe verder. Voor jullie en door jullie. Bedankt!

Lieven

Peter Adriaenssens over opvoeden

Een tijd geleden kwam uitgeverij Lannoo op de markt met de hoorcolleges. In plaats van vooraanstaande deskundigen een boek te laten schrijven, liet de uitgeverij hen letterlijk aan het woord over een thema uit hun vakgebied. Ook Peter Adriaenssens, de bekende kinder- en jeugdpsychiater en opvoedingsgoeroe uit Vlaanderen, mocht zijn hoorcollege¹ laten vastleggen op vier luistercd's.

¹ ADRIAENSSENS, P., Succesvol opvoeden. Wegwijzer voor ouders van kinderen en tieners, Lannoo, Tielt, 2010, 4 luistercd's.

Gedurende vier uur neemt Peter Adriaenssens de luisteraar mee in de wondere wereld van het opvoeden van kinderen en tieners. Op zijn gekende, rustige en boeiende manier legt hij uit hoe de ouders van vandaag hun kinderen en tieners met succes kunnen begeleiden. Voor een keer kunnen we het volop eens zijn met de rugtekst van dit luisterboek: dit hoorcollege is inderdaad een schatkist vol adviezen en nuttige tips. Helaas kan ik binnen het concept van deze besprekingen de inhoud onvoldoende recht doen. Daarom beperk ik mij tot het opsommen van enkele stellingen die mij bij het beluisteren van dit hoorcollege troffen. De rest is daarna aan jullie:

- Kinderen krijgen bij de geboorte een temperament mee. Het is de taak van de opvoeder om dit temperament aan te vullen en bij te schaven waar nodig...
- Opvoeden is niet vanzelfsprekend. Je kunt het leren. Twee belangrijke kernwoorden zijn *leiding geven* en *luisteren*...
- *Aanmoediging* is het basisingrediënt van de opvoeding. Maar waar nodig kan en mag er ook genegeerd en gestraft worden...
- Je bent altijd ouder en echtgenoot tegelijk. Je moet beide rollen gelijktijdig blijven opnemen...
- Bij tieners zitten niet de geslachtshormonen aan het stuur, maar wel de hersenen...
- De ontwikkeling van de hersenen is bepalend voor het gedrag van de tiener. Conflictmomenten zijn eigen aan deze leeftijd en vaak een bron van verdere groei...
- Vroeger ging opvoeden niet beter, het ging gewoon anders...
- De school is naast de ouders een belangrijke opvoeder. De school vervangt de ouders niet als opvoeder...
- Communicatie is het belangrijkste element in de opvoeding van tieners...

Dit onnavolgbare hoorcollege verdient het om door elke opvoeder, of hij nu ouder is of niet, beluisterd en opnieuw beluisterd te worden!

Wat moeten we nu verstaan onder 'Vlaamse' normen voor de AVI-kaarten?

Ik schreef het al in mijn voorwoord. Uit de vorming die ik geef in verband met de nieuwe AVI-procedure en uit de e-mails die ik geregeld krijg, kan ik opmaken dat er nog heel wat onduidelijkheid is in verband met de 'Vlaamse' normen van de AVI-kaarten uit 1994. Onduidelijkheid die er ook voor zorgt dat er minstens evenveel verwarring bestaat als het gaat over de Vlaamse normering van de nieuwe AVI-procedure. Ik probeer een en ander hieronder te verduidelijken. Om dit te kunnen doen moet ik eerst bepaalde begrippen introduceren. Aan de hand van deze begrippen zal een en ander al heel snel duidelijk worden.

In de originele KPC-handleiding bij de AVI-kaarten uit 1994 had je twee soorten 'normen'. De eerste en meest gekende waren de 'normen' op basis van de gelezen tijd en het aantal gelezen fouten. Op basis van de combinatie van deze 'normen' werd bepaald of een leerling het desbetreffende AVI-niveau **Goed**, **Voldoende** of **Onvoldoende** beheerste. Deze 'normen' noem ik vanaf nu voor het gemak de 'afbreeknormen'¹. Daarnaast vond je in de handleiding ook de zogenaamde 'prestatienormen'². Deze gaven per leerjaar aan hoeveel procent van de leerlingen een bepaald AVI-niveau behaalden.

De Nederlander Struiksma was het alvast met de indeling in **Goed**, **Voldoende** en **Onvoldoende** uit de originele KPC-handleiding niet echt eens. Volgens hem was het onderscheid tussen **Goed** en **Voldoende** irrelevant. Hij wou weten op welk AVI-niveau een kind mocht oefenen en welk AVI-niveau voor dit kind nog te moeilijk was. Het is zijn verdienste dat er nieuwe 'afbreeknormen'³ voor gelezen tijd en aantal gelezen fouten kwamen. Concreet betekent dit dat de KPC-kwalificaties **Goed** en **Voldoende** samengenomen worden en vervangen door de kwalificatie **Beheersingsniveau**. De KPC-kwalificatie **Onvoldoende** wordt gedifferentieerd naar de nieuwe kwalificaties **Instructieniveau** en **Frustratieniveau**. Uit de onderstaande tabel kun je dit verschil goed aflezen.

KPC-groep G oed	KPC-groep V oldoende	KPC-groep O nvoldoende	
Struiksma B eheersingsniveau		Struiksma I nstructieniveau	Struiksma F rustratieniveau

¹ Je vindt deze 'afbreeknormen' hier:

VISSER J, VAN LAARHOVEN A. & TER BEEK A., *AVI-toetspakket. Handleiding, KPC Groep*, 's Hertogenbosch, 1998, vierde druk, pagina 18.

² Je vindt deze 'prestatienormen' hier:

VISSER J, VAN LAARHOVEN A. & TER BEEK A., *AVI-toetspakket. Handleiding, KPC Groep*, 's Hertogenbosch, 1998, vierde druk, pagina 26.

³ STRUIKSMA A., VAN DER LEIJ A. & VIERJA J., *Diagnostiek van technisch lezen en aanvankelijk spellen*, VU Uitgeverij, Amsterdam, 1997, zesde herziene druk, 172 blz.

Om haar Vlaamse ‘prestatienormen’¹ te berekenen maakte Wini Boonen bij haar normeringsonderzoek gebruik van de Nederlandse ‘afbreeknormen’ van Struiksmā. In Vlaanderen, waar deze ‘afbreeknormen’ van Struiksmā op dat moment nauwelijks gekend waren, gaf dat aanleiding tot de uitspraak dat de Vlaamse normen van Wini Boonen veel milder waren dan de Nederlandse. Niet in het minst omdat bij het boek van Wini Boonen nieuwe scoringsformulieren geleverd werden waarop de ‘afbreeknormen’ van Struiksmā stonden. Ik herhaal hier de tabel uit mijn zestigste nieuwsbrief, waarin het meteen duidelijk is dat het over dezelfde ‘afbreeknormen’ gaat:

Kaart	Auteur	Beheersingsniveau		Instructieniveau		Frustratieniveau	
		Fouten	Tijd	Fouten	Tijd	Fouten	Tijd
1A	Struiksmā	0-6	≤2'15"	7-18	2'16"-3'25"	≥19	≥3'26"
	Boonen	0-6	≤2'15"	7-18	2'16"-3'25"	≥19	≥3'26"
1B	Struiksmā	0-6	≤2'30"	7-18	2'31"-3'45"	≥19	≥3'46"
	Boonen	0-6	≤2'30"	7-18	2'31"-3'45"	≥19	≥3'46"
2A	Struiksmā	0-5	≤2'15"	6-15	2'16"-3'25"	≥16	≥3'26"
	Boonen	0-5	≤2'15"	6-15	2'16"-3'25"	≥16	≥3'26"
2B	Struiksmā	0-5	≤2'15"	6-15	2'16"-3'25"	≥16	≥3'26"
	Boonen	0-5	≤2'15"	6-15	2'16"-3'25"	≥16	≥3'26"
3A	Struiksmā	0-7	≤2'15"	8-21	2'16"-3'25"	≥22	≥3'26"
	Boonen	0-7	≤2'15"	8-21	2'16"-3'25"	≥22	≥3'26"
3B	Struiksmā	0-8	≤2'20"	9-24	2'21"-3'30"	≥25	≥3'31"
	Boonen	0-8	≤2'20"	9-24	2'21"-3'30"	≥25	≥3'31"
4A	Struiksmā	0-6	≤2'05"	7-18	2'06"-3'10"	≥19	≥3'11"
	Boonen	0-6	≤2'05"	7-18	2'06"-3'10"	≥19	≥3'11"
4B	Struiksmā	0-6	≤1'55"	7-18	1'56"-2'55"	≥19	≥2'56"
	Boonen	0-6	≤1'55"	7-18	1'56"-2'55"	≥19	≥2'56"
5A	Struiksmā	0-5	≤1'50"	6-15	1'51"-2'45"	≥16	≥2'46"
	Boonen	0-5	≤1'50"	6-15	1'51"-2'45"	≥16	≥2'46"
5B	Struiksmā	0-5	≤1'50"	6-15	1'51"-2'45"	≥16	≥2'46"
	Boonen	0-5	≤1'50"	6-15	1'51"-2'45"	≥16	≥2'46"
6A	Struiksmā	0-4	≤1'30"	5-12	1'31"-2'15"	≥13	≥2'16"
	Boonen	0-4	≤1'30"	5-12	1'31"-2'15"	≥13	≥2'16"
6B	Struiksmā	0-4	≤1'35"	5-12	1'36"-2'25"	≥13	≥2'16"
	Boonen	0-4	≤1'35"	5-12	1'36"-2'25"	≥13	≥2'16"
7A	Struiksmā	0-6	≤2'00"	7-18	2'01"-3'00"	≥19	≥3'01"
	Boonen	0-6	≤2'00"	7-18	2'01"-3'00"	≥19	≥3'01"
7B	Struiksmā	0-6	≤1'55"	7-18	1'56"-2'55"	≥19	≥2'56"
	Boonen	0-6	≤1'55"	7-18	1'56"-2'55"	≥19	≥2'56"
8A	Struiksmā	0-7	≤1'50"	8-21	1'51"-2'45"	≥22	≥2'46"
	Boonen	0-7	≤1'50"	8-21	1'51"-2'45"	≥22	≥2'46"
8B	Struiksmā	0-7	≤1'35"	8-21	1'36"-2'25"	≥22	≥2'26"
	Boonen	0-7	≤1'35"	8-21	1'36"-2'25"	≥22	≥2'26"
9A	Struiksmā	0-5	≤1'50"	6-15	1'51"-2'45"	≥16	≥2'46"
	Boonen	0-5	≤1'50"	6-15	1'51"-2'45"	≥16	≥2'46"
9B	Struiksmā	0-5	≤1'55"	6-15	1'56"-2'55"	≥16	≥2'56"
	Boonen	0-5	≤1'55"	6-15	1'56"-2'55"	≥16	≥2'56"

De ‘prestatienormen’ per leerjaar die Wini Boonen op basis van dit normeringsonderzoek berekende, bleken voor Vlaanderen overwegend strenger te zijn dan de Nederlandse uit de originele KPC-handleiding².

Voor wie geen onderscheid maakt tussen ‘afbreeknormen’ en ‘prestatienormen’, maar spreekt over ‘normen’ in het algemeen, zijn er dus vier soorten ‘normen’:

1. De afbreeknormen voor toegestane tijd en aantal fouten van KPC (te herkennen aan de indeling in **Goed**, **Voldoende** en **Onvoldoende**);
2. De afbreeknormen voor toegestane tijd en aantal fouten van Struiksmā (te herkennen aan de indeling in **Beheersingsniveau**, **Instructieniveau** en **Frustratieniveau**);
3. De prestatienormen per leerjaar uit de originele KPC-handleiding op pagina 26;
4. De prestatienormen per leerjaar uit het boek van Wini Boonen op pagina 40.

¹ Je vindt deze prestatienormen hier:
BOONEN W., *Vlaamse normering van de AVI-toets. Onderzoeksinstrument voor het technisch lezen op tekstniveau*, Garant, Leuven/Apeldoorn, 2000, pagina 66.

² Zie hiervoor mijn zestigste nieuwsbrief (<http://users.skynet.be/lieven.coppens/nieuwsbrief060.pdf>).

➔ Vooronderzoek Vlaamse normen voor de nieuwe AVI-procedure

Op basis van twee vaststellingen ben ik er van overtuigd dat het belangrijk is om te weten hoe men in Vlaanderen de afgelopen jaren met de 'normen' bij de AVI-kaarten uit 1994 is omgegaan. Niet in het minst omdat daaruit af te leiden is hoe men met de 'normen' bij de nieuwe AVI-kaarten uit de nieuwe procedure zal omgaan. Door dit preventief na te gaan kunnen we misschien (hopelijk) komen tot uniformiteit. Deze vaststellingen zijn:

1. Uit reacties op de vorming die ik tot nu toe gegeven heb over de nieuwe AVI-procedure, blijkt dat er bij heel veel mensen nog veel onduidelijkheid bestaat als het gaat over de 'Vlaamse' en 'Nederlandse' normen. Als ik aan de deelnemers vraag wat zij verstaan onder 'Vlaamse' normen, krijg ik steeds weer heel verschillende antwoorden.
2. Logopedisten en revalidatiecentra worden door het RIZIV momenteel verplicht om de Nederlandse 'afbreeknormen' van Struiksma te gebruiken bij het aanleveren van hun onderzoeksprotocol¹.

Daarom houd ik opnieuw een kleine, maar belangrijke enquête. Mag ik jullie vragen om deze massaal in te vullen? Het zou mij enorm helpen bij enkele gesprekken die ik binnenkort ga voeren. Ik heb momenteel 2200 abonnees voor mijn Nieuwsbrief Leren. Ik zou het fijn vinden dat iedereen deze enquête zou invullen. Zie het als een herabonnering op de nieuwsbrief.

Je vindt deze enquête op: <http://www.enquetemaken.be/toonenquete.php?id=56587>. Het wachtwoord is avinorm. Deze enquête loopt vanaf vandaag tot en met 15 december 2010. Ik durf op jullie te rekenen. In een volgende nieuwsbrief krijgen jullie zeker de resultaten gepresenteerd. Ik zal jullie evenmin mijn besluiten uit deze enquête onthouden.

➔ Voor de schoolkrant

Hoe help ik mijn kind bij huiswerk en het leren van lessen?

Als ouder kun je jouw kind beslist helpen bij het maken van zijn huiswerk en het leren van zijn lessen. De volgende tips kunnen je daarbij zeker helpen:

- *Help jouw kind om de nieuwe leerstof op verschillende manieren te leren. Ieder kind heeft zo zijn voorkeur. Sommige kinderen schrijven liever, andere studeren dan weer liever hardop. Leerstof blijft beter bij als je ze op verschillende manieren instudeert;*
- *Laat jouw kind oefenmomenten met elkaar afwisselen. Herinner je het gezegde dat 5 keer tien minuten oefenen meer opbrengt dan 1 keer 50 minuten;*
- *Help jouw kind met het indelen van zijn studietijd. Zeker als het een grote hoeveelheid leerstof moet verwerken. Door de leerstof in te delen in kleine delen en deze in de tijd uit te spreiden wordt alles voor jouw kind veel overzichtelijker. Op deze manier vermijd je paniekaanvallen bij jouw kind de avond voor een grote toets;*
- *Leer jouw kind om eerst alle materiaal klaar te leggen dat het nodig heeft om vlot zijn huistaken te kunnen maken en zijn lessen te kunnen leren. Op die manier verhoog je het studierendement en verkort je de effectieve studie- en huiswerktijd;*
- *Laat jouw kind aanvoelen dat je huiswerk en lessen leren belangrijk vindt. Vraag het iedere avond wat het moet doen en controleer achteraf of het dit gedaan heeft.*
- *Bovenal: ken jouw kind. Sommige kinderen moeten eerst even kunnen ontspannen alvorens aan het huiswerk en de lessen te beginnen, anderen doen er beter aan om er meteen werk van te maken.*
- *Moet je jouw kind begeleiden? Spreek dan af wie van beide ouders daar het beste voor aangewezen is. Vermijd voor alles 'huiswerkoorlogen' met jouw kind.*
- *Begeleid jouw kind indien nodig bij zijn huiswerk, maar maak nooit het huiswerk voor jouw kind. Als het echt niet lukt, signaleer dit dan aan de leerkracht zodat hij weet wat er moeilijk is voor jouw kind en het kan helpen.*

Succes!

¹ Zie hiervoor:
<http://www.riziv.be/care/nl/other/logopedes/general-information/nomenclature/pdf/test02nl.pdf>
http://www.riziv.be/care/nl/revalidatie/convention/cra_car/list/pdf/list03.pdf